

SCSZ/05/101

ADVIES NR. 05/18 VAN 19 JULI 2005 MET BETREKKING TOT DE MEDEWERKING VAN DE KRUISPUNTBANK VAN DE SOCIALE ZEKERHEID AAN HET ONDERZOEK VAN HET STUDIE- EN DOCUMENTATIECENTRUM “OORLOG EN HEDENDAAGSE MAATSCHAPPIJ” AANGAANDE DE SOCIALE HERINNERING VAN DE BELGISCHE KOLONIALEN UIT KONGO EN RUANDA-URUNDI

Gelet op de wet van 15 januari 1990 houdende oprichting en organisatie van een Kruispuntbank van de sociale zekerheid, inzonderheid op artikel 15, 2de lid;

Gelet op de aanvraag van het Studie- en Documentatiecentrum “Oorlog en Hedendaagse Maatschappij” van 15 juni 2005;

Gelet op het auditoraatsrapport van de Kruispuntbank ontvangen op 28 juni 2005;

Gelet op het verslag van de heer Michel Parisse.

A. CONTEXT EN ONDERWERP VAN DE AANVRAAG

1.1. Het Studie- en Documentatiecentrum “Oorlog en Hedendaagse Maatschappij” (SOMA) werd in 1969, onder de voogdij van het Ministerie van Nationale Opvoeding, opgericht bij het Algemeen Rijksarchief als het Navorsings- en Studiecentrum voor de Geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog (NCWOII).

Op 1 maart 1997 verkreeg het centrum zijn huidige naam en werd zijn onderzoeksterrein uitgebreid tot de geschiedenis van de twintigste eeuw in het algemeen en de periode 1914-1960 in het bijzonder.

1.2. Als autonome overheidsdienst maakt het SOMA deel uit van de federale wetenschappelijke instellingen. Het hangt af van de Minister van Wetenschapsbeleid en van de programmatorische federale overheidsdienst Wetenschapsbeleid.

Het heeft onder meer tot opdracht het aanleggen en ter beschikking stellen van wetenschappelijke documenten voor de studie van de oorlog en de hedendaagse maatschappij en het nemen van alle nodige initiatieven om het wetenschappelijk onderzoek op dat gebied te vergemakkelijken en te organiseren.

2.1. Het SOMA voert momenteel een onderzoek uit aangaande de sociale herinnering van de Belgische koloniale uit Kongo en Ruanda-Urundi.

Het auditoraatsrapport licht dit als volgt toe:

“In juli 1960 keerden tussen 30.000 en 40.000 Belgische koloniale terug naar België ten gevolge van gewelduitbarstingen in het onafhankelijk geworden Kongo. Hoewel voor een aantal onder hen de scheuring met de kolonie en de

herintegratie in de Belgische samenleving een pijnlijke ervaring vormden, bleven de banden met de voormalige kolonie voortleven. Voor een inzicht in deze banden is een beter begrip van de perceptie van het koloniaal verleden aangewezen.

De perceptie van het Belgische koloniaal verleden is onlosmakelijk verbonden aan het collectieve geheugen van de oud-kolonialen.

De generatie van de Belgische kolonialen verdwijnt echter progressief evenals de herinnering van hun aanwezigheid in Kongo. Meer dan veertig jaar na de onafhankelijkheid van de kolonie wenst het SOMA daarom de voormalige kolonialen te ondervragen om aldus hun perceptie van de toenmalige gebeurtenissen op te nemen en de beschikbare traditionele bronnen voor het toekomstig historisch onderzoek te vervolledigen.”

- 2.2. Het project, dat in samenwerking met het Koninklijk Museum voor Midden Afrika (KMMA) wordt uitgevoerd, zou bestaan uit een grootschalige wetenschappelijke enquête en zou de periode tussen het einde van de Tweede Wereldoorlog en de onafhankelijkheid behelzen. Alle socio-professionele categorieën zouden worden behandeld: missionarissen, militairen, ambtenaren, handelaars, ondernemers, ingenieurs, verpleegsters, huisvrouwen, onderwijzend personeel,... Het SOMA zou aldus statistieken met biografische gegevens aangaande de Belgische oud-kolonialen creëren en hun sociologisch profiel definiëren.
- 2.3. Het door het SOMA beoogde doelpubliek bestaat uit de sociaal verzekerden die vóór 1960 in Kongo verbleven of vóór 1962 in Ruanda-Urundi verbleven en een rust- dan wel overlevingspensioen (zullen) genieten ten laste van de Dienst voor de Overzeese Sociale Zekerheid (DOSZ), de Administratie der Pensioenen (ADP) of het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen (RSVZ).
- 2.4. Eén tiende van dit doelpubliek zou door de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid worden aangeschreven (vóór eind 2005) en worden uitgenodigd om aan het onderzoek mee te werken.

Indien zij daartoe bereid zouden zijn, zouden de betrokkenen aan de hand van een bij de brief gevoegd formulier hun identiteit aan het SOMA kunnen overmaken en laten weten dat ze bereid zijn om mee te werken aan een schriftelijke dan wel mondelinge bevraging of om archiefmateriaal ter beschikking te stellen.

De Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid zou de hierboven beschreven steekproef van sociaal verzekerden bijhouden tot 1 februari 2008, de voorziene einddatum van het onderzoek.

B. BEHANDELING VAN DE AANVRAAG

3. Krachtens artikel 5, § 2, van de wet van 15 januari 1990 *houdende oprichting en organisatie van een Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid* gebruikt de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid de bij de instellingen van sociale zekerheid verzamelde persoonsgegevens voor het bepalen van de doelgroep van onderzoeken die worden verricht aan de hand van een bevraging van de betrokkenen. Deze bevraging geschiedt

in principe door de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid zelf, zonder dat persoonsgegevens aan de onderzoekers worden meegedeeld, en na advies van het sectoraal comité van de sociale zekerheid.

- 4.1. In voorliggend geval zou de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid aan de betrokkenen een brief sturen, waarin zij op de hoogte worden gebracht van het onderzoek van het SOMA en worden uitgenodigd om hun medewerking te verlenen.

Het lijkt evenwel aangewezen om in de brief uitdrukkelijk te vermelden dat de vraag om mededeling van de vragenlijst geen verplichting inhoudt om deze ook daadwerkelijk in te vullen en terug te bezorgen. Betrokkenen dienen immers het recht te behouden om na lectuur van de – uitgebreide en vaak gevoelige – vragenlijst te beslissen om alsnog hun medewerking aan het onderzoek stop te zetten. De brief dient daarom reeds een voldoende aanduiding te geven van de aard van de vragen.

- 4.2. De aanvraag beoogt wettige doeleinden, met name een onderzoek van het SOMA aangaande de sociale herinnering van de Belgische koloniale uit Kongo en Ruanda-Urundi.

Gelet op het socio-economische luik, kan het onderzoek tevens nuttig zijn voor de kennis, de conceptie en het beheer van de sociale zekerheid. Het rapport wijst erop dat aan de hand van de ingezamelde gegevens de loopbaan van betrokkenen kan worden gereconstrueerd (met inbegrip van loon en arbeidstijden, betaalde vakantie, eindeloopbaanvergoedingen, invaliditeitsuitkeringen) en een vergelijking kan worden gemaakt tussen de diverse periodes (vóór, tijdens en na het verblijf in de kolonie). Aldus zou de oud-koloniaal kunnen worden gesitueerd in functie van zijn socio-economische categorie maar zou tevens, op een meer algemene wijze, kunnen worden nagegaan welke gevolgen de kolonie en haar onafhankelijkheid hebben gehad op de Belgische sociale zekerheid.

- 4.3. Bij het uitvoeren van het onderzoek dient het SOMA in te staan voor het naleven van de bepalingen van de wet van 8 december 1992 *tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens*, haar uitvoeringsbesluit van 13 februari 2001 en elke andere wettelijke en reglementaire bepaling strekkende tot de vrijwaring van de integriteit van de persoonlijke levenssfeer van de betrokkenen.
- 4.4. Het onderzoek is eenmalig. De Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid zal de identificatiegegevens evenwel bijhouden tot 1 februari 2008.
5. Gelet op bovenvermelde elementen, kan de aanvraag ingewilligd worden.

Om deze redenen, verleent

het Sectoraal comité van de sociale zekerheid

- een gunstig advies voor de hogervermelde medewerking van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid aan het onderzoek van het SOMA aangaande de sociale herinnering van de Belgische koloniale uit Kongo en Ruanda-Urundi.
- Het **Sectoraal comité van de sociale zekerheid** benadrukt dat bij het uitvoeren van de enquête de onderzoekers dienen in te staan voor het naleven van de bepalingen van de wet van 8 december 1992 *tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens* en haar uitvoeringsbesluit van 13 februari 2001.

Michel PARISSE
Voorzitter

